

ΕΘΝΟΛΟΓΙΑ ON LINE
ETHNOLOGHIA ON LINE

ΤΟΜΟΣ 13 - VOLUME 13

2023

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΘΝΟΛΟΓΙΑΣ
GREEK SOCIETY FOR ETHNOLOGY

2023

ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, Τα Εγγόνια του Ομήρου. Μνήμη, Συγγένεια, Ταυτότητα στο Γκαλλιτσιανό της Καλαβρίας. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2023, σελ. 344. Πρόλογος: Antonino Colajanni, εικόνες εντός κειμένου, παραρτήματα, βιβλιογραφία. ISBN 978-618-204-196-3.

Μαρία Κουμαριανού

Ένα βασικό στοιχείο στην ανάπτυξη του ευρωπαϊκού εθνικισμού ήταν η διαδικασία δημιουργίας μιας ταυτότητας η οποία βασιζόταν σε μιαν ενιαία γλώσσα. Η έννοια της γλωσσικής ταυτότητας που υποστήριξε τους αναδύμενους ευρωπαϊκούς εθνικισμούς του 19ου αιώνα έγινε μια εξαιρετικά ισχυρή πολιτική δύναμη, η οποία δημιούργησε εκ νέου τον πολιτικό χάρτη της Ευρώπης και μεγάλου μέρους του κόσμου. Οι γλώσσες καθόριζαν ομάδες ανθρώπων που έφταναν στο ύψιστο βαθμό της αυτοέκφρασης και της αυτοσυνειδησίας τους μέσα από τα ανεξάρτητα κράτη.

Ένα τέτοιο κράτος υπήρξε και η Ιταλία στην οποία κατά την εποχή της Ενοποίησης της (1859-1862) μόλις το 2,5% του πληθυσμού της μιλούσαν την ιταλική γλώσσα – στην ουσία τη διάλεκτο της Τοσκάνης- όπως την ξέρουμε σήμερα. Και η κατάσταση αυτή συνεχίστηκε μέχρι την πρώτη δεκαετία του 20ού αιώνα. Ανάμεσα στα κρατίδια και στις εθνοτικές ομάδες που όφειλαν να συμμορφωθούν με την νέα κατάσταση βρίσκονται και οι «ετερόγλωσσοι πληθυσμοί της Καλαβρίας» στους οποίους ανήκαν οι Ελληνόφωνοι και οι οποίοι βιώνουν ένα διπλό κοινωνικό στίγμα: Ανήκουν στον φτωχό Νότο της χώρας και είναι αλλόγλωσσοι (σελ. 295).

Οι Ελληνόφωνοι της κάτω Ιταλίας και συγκεκριμένα της περιοχής της Καλαβρίας είναι το θέμα της πολυετούς έρευνας της Χριστίνας Πετροπούλου. Με λαμπρές σπουδές στην Ανθρωπολογία και πλούσιο επιστημονικό έργο, η Πετροπούλου σκιαγραφεί στο πόνημα αυτό μια πορεία περίπου 40 ετών που ξεκινά το 1984, από τη στιγμή που ως μεταπτυχιακή υπότροφος του ΙΚΥ αλλά και του Ιταλικού Ινστιτούτου πραγματοποίησε επιτόπια έρευνα στο ελληνόφωνο χωριό Γκαλλιτσιανό, του Δήμου Κοντοφουρίου, στην επαρχία του Ρηγίου Καλαβρίας. Πρόκειται για μια ολιστική προσέγγιση μιας κοινωνίας η οποία μέχρι τότε είχε προσεγγιστεί από τους επιστήμονες περισσότερο για τη γλωσσική της ιδιαιτερότητα, ενώ ελάχιστη σημασία είχε δοθεί σε άλλες όψεις της.

Το βιβλίο προλογίζει ο καθηγητής και μέντορας της Χριστίνας Πετροπούλου Antonino Colajanni ο οποίος πολύ εύστοχα επισημαίνει πως η γλωσσική ιδιαιτερότητα των συγκεκριμένων χωριών οδήγησε στην «αφύπνιση της Ελληνικότητας» με αποτέλεσμα την κατασκευή μιας «ταυτότητας» με σημαντικότερα αποτελέσματα σε επίπεδο τόσο κοινωνικό όσο και πολιτικό και οικονομικό. Τις ποικίλες φάσεις αυτού του φαινομένου αναλύει στο έργο της η συγγραφέας.

Το βιβλίο εκτός από την Εισαγωγή και τις Ευχαριστίες χωρίζεται σε έξι κεφάλαια τα οποία κλείνουν με συμπεράσματα.

Στην *Εισαγωγή* (σελ. 21-27) η συγγραφέας μιας παρουσιάζει το λόγο που την ώθησε στη συγκεκριμένη έρευνα. Η ελλιπής ανθρωπολογική βιβλιογραφία για τη συγκεκριμένη εθνογλωσσική ομάδα, το μικρό της μέγεθος, το γεγονός ότι η κοινότητα ήταν κλειστή και ιδιαίτερα ενδογαμική, την καθιστούσαν το ιδανικό αντικείμενο έρευνας για τη διατριβή της συγγραφέως με τίτλο *Μνήμη, Συγγένεια, Ταυτότητα σε ένα ελληνόφωνο χωριό της Καλαβρίας (Γκαλλιτσιανό)*. Όπως όμως ομολογεί και η ίδια «η υπό μελέτη κοινότητα καθορίζει και επιβάλλει το αντικείμενο μελέτης του ερευνητή» και έτσι, η γλωσσική ιδιαιτερότητα και οι διάφορες συγκυρίες, όπως θα δούμε στη συνέχεια, ανέδειξαν το γεγονός ότι η γλώσσας ήταν πολύ στενά συνδεδεμένη με τη μνήμη του παρελθόντος και ζητήματα ταυτότητας (σελ. 23). Ακολουθεί καταλογογράφηση λεπτομερούς αρχειακού υλικού, το οποίο στην ουσία στηρίζει και αναδεικνύει την «ιστορία» που παρουσιάζεται μέσα από το λόγο και τις πράξεις των μελών της εν λόγω κοινότητας.

Στο πρώτο κεφάλαιο με τίτλο *Επιτόπια έρευνα* (σελ. 33-58) η συγγραφέας αποτυπώνει τις δυσκολίες της επιτόπιας έρευνας, ξεκινώντας από τη δύσκολη πρόσβαση, την επιφυλακτικότητα των κατοίκων, την καχυποψία για τον πραγματικό σκοπό της έρευνας. Όμως η διαδικασία της επιτόπιας έρευνας συνίσταται όχι μόνο σε ποσοτική –ο συνολικός χρόνος που απαιτείται για την έρευνα– αλλά και ποιοτική προσέγγιση για τη σύναψη σχέσεων, δηλαδή τη δημιουργία καλού κλίματος και αμοιβαίας εμπιστοσύνης ανάμεσα στους κατοίκους και στην εθνολόγο. Στην ουσία πρόκειται από μια συνεχώς δοκιμαζόμενη δυναμική σχέσεων. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως η ερευνήτρια βρίσκεται στο απυρόβλητο και πως παρατηρεί από θέση ισχύος τα καθημερινά τεκταινόμενα. Πολλές φορές η Πετροπούλου ομολογεί πως αποτελούσε και αυτή αντικείμενο μελέτης και προσοχής από την πλευρά των κατοίκων, ιδίως τον πρώτο καιρό, όταν δεν ήταν κατανοητό το τί ακριβώς ερευνούσε, και έτσι δέχτηκε με τη σειρά της τις παρατηρήσεις, τις ερωτήσεις και τα σχόλια των κατοίκων.

Σημαντικές είναι οι πρώτες παρατηρήσεις της σχετικά με τη «γλώσσα», την εναλλαγή κωδίκων, όταν μιλούσαν μεταξύ τους και όταν μιλούσαν στην ίδια, τη χρήση των «γκρέκο» ως κώδικα επικοινωνίας για να μη γίνονται κατανοητοί είτε σε αλλοδαπό είτε σε ιταλόφωνο περιβάλλον και βέβαια την κοινωνική απαξίωση που βίωναν οι ομιλητές της διαλέκτου αυτής, από τους υπόλοιπους κατοίκους που μιλούσαν και αυτοί μιαν άλλη διάλεκτο, πέραν της ιταλικής γλώσσας. Το πρώτο κεφάλαιο καταλήγει με την πολυσήμαντη έννοια της λέξης “rispetto”-φιλία, αξιοπρέπεια, ευθύτητα, ντομπροσύνη, σεβασμός- ως βάση για επικοινωνία και κοινωνικές σχέσεις.

Το δεύτερο κεφάλαιο τιτλοφορείται *Ο Τόπος και οι Άνθρωποι* (σελ. 39-90). Η Πετροπούλου αναφέρεται επιγραμματικά στην ιστορία της Καλαβρίας, στην περιορισμένη οικονομία και την εξαιρετική φτώχεια της που ανάγκασε τους κατοίκους να μεταναστεύσουν στη Βόρεια Ιταλία ή στη γειτονική Ελβετία. Στη συνέχεια επικεντρώνεται στο Γκαλλιτσιανό και στα παρακείμενα χωριά του Δήμου Κοντοφουρίου. Αναφέρεται λεπτομερειακά στην τοπογραφία της περιοχής και στις δυσκολίες

των κατοίκων που προέρχονταν από το ελλειπές οδικό δίκτυο και την απουσία υδροδότησης στο χωριό. Στη συνέχεια δίνει στοιχεία για τις αλλαγές στα τοπωνύμια και τα τοπόσημα του χωριού με πρωτοβουλία του πρώτου ελληνόφωνου Συλλόγου *I Ionica*, ώστε να παραπέμπουν στον «αρχαίο ελληνικό πολιτισμό» (σελ. 68). Η Πετροπούλου αναφέρεται στη θρησκευτική διάσταση του χωριού που φαίνεται μάλλον ανύπαρκτη εκτός από κάποιες ιδιαίτερες εορτές, όπως το Άγιο Lucί την Παραμονή της εορτής των Νεκρών και των Χριστουγέννων. Τέτοιες εορτές, όπως και η παραμονή της Πρωτοχρονιάς δίνουν την ευκαιρία κοινωνικής συμφιλίωσης και συμποσιασμού της κοινότητας.

Στη συνέχεια παρουσιάζει κάποια κοινωνικά στοιχεία, όπως την ύπαρξη και των ρόλο των μεγάλων γαιοκτημόνων για τους οποίους εργαζόταν η πλειοψηφία των κατοίκων, τη σύναψη συμφωνιών ανάμεσα σε αγρότες για την καλλιέργεια της γης και τη φροντίδα των ζώων, την σταδιακή κατάργηση του τοπικού σχολείου, τις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης.

Ο Ελληνισμός της Νότιας Ιταλίας, Χθες και Σήμερα είναι ο τίτλος του τρίτου κεφαλαίου (σελ. 91-107). Το κεφάλαιο αυτό αναφέρεται στα ιστορικά στοιχεία που σχετίζονται με την ελληνική παρουσία στη Νότια Ιταλία, αρχής γενομένης από την ίδρυση των ελληνικών αποικιών μεταξύ 8ου και 6ου αιώνα, την άνθηση μεγάλων πόλεων, την ρωμαϊκή εποχή, κλπ. Σύμφωνα με τον Στράβωνα στην περιοχή αυτή τα ελληνικά ομιλούνταν μέχρι και τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες. Μεγάλη άνθηση των ελληνικών παρατηρείται από τον 9ο έως τον 11ο αιώνα. Βασικό στοιχείο στη διατήρηση της ελληνικής γλώσσας αποτελεί η ύπαρξη πολλών ελληνόρρυθμων μονών, που ακολουθούσαν το ορθόδοξο τυπικό, αλλά δέχονταν ως αρχή τους τον Πάπα. Τον 13ο αιώνα μαζί με την ανάσχεση του μοναχισμού παρατηρείται και ανάσχεση της ελληνικής γλώσσας, η οποία επιδεινώνεται από την επιρροή της Καθολικής Εκκλησίας, η οποία καταργεί σταδιακά το ορθόδοξο τυπικό. Η γλώσσα φαίνεται σύμφωνα με μαρτυρίες να περιορίζεται σε κάποια χωριά του βορείου Ασπρομόντε.

Σημαντική είναι η «ανακάλυψη» του ελληνόφωνου κόσμου στις αρχές του 19ου αιώνα από τον Γερμανό ερευνητή Witte. Στις αρχές του 20ού αιώνα μόνο σε εννέα χωριά ομιλείται η γρεκάνικη διάλεκτος, ενώ περαιτέρω επιδείνωση προήλθε όταν καταστροφικές κατολισθήσεις ανάγκασαν τους κατοίκους των χωριών να μετεγκατασταθούν σε παράκτιες περιοχές. Όπως αναφέρει και η Πετροπούλου, η απομόνωση των χωριών βοήθησε στη διατήρηση του ιδιώματος, η μετεγκατάσταση όμως των κατοίκων ώθησε πολλούς από αυτούς να αποποιηθούν τη γλώσσα τους για να μπορέσουν να γίνουν κοινωνικά αποδεκτοί στο νέο περιβάλλον. Σχετικά με την προέλευση του ιδιώματος, για πολλά χρόνια υπήρχε διαμάχη μεταξύ των Ελλήνων γλωσσολόγων που ήταν προσανατολισμένοι προς την αρχαία ελληνική και των Ιταλών γλωσσολόγων που υποστήριζαν τη βυζαντινή προέλευση του ιδιώματος. Μια τρίτη θεωρία που υποστηρίζει την ύπαρξη και των δυο υποστρωμάτων έγινε τελικά αποδεκτή.

Το τέταρτο κεφάλαιο τιτλοφορείται *Η Συλλογική Μνήμη* (σελ. 109-159) η οποία είναι συνυφασμένη από τις αφηγήσεις γεγονότων, προσώπων και εμπειριών που αποτελούν χρονόσημα για την κοινότητα. Εκτός από τα ιστορικής σημασίας γεγονότα, όπως οι Παγκόσμιοι Πόλεμοι, διάφορες

φυσικές καταστροφές που είχαν ως επακόλουθο μετεγκαταστάσεις σε άλλες περιοχές, οι αφηγήσεις που συνέλεξε η εθνολόγος επικεντρώνονται σε εμβληματικά φυσιογνώμεις που έζησαν εκεί, όπως ο ληστής Musolino ή οι πλούσιοι γαιοκτήμονες και ευεργέτες «Μικρός Βασιλιάς» και «Γιατρός». Από τα σημαντικότερα γεγονότα υπήρξε η μεγάλη μετανάστευση προς την αμερικανική ήπειρο που άφησε πίσω πολλές γυναίκες με μικρά παιδιά και κατά προέκταση οδήγησε στη γέννηση πολλών νόθων. Παρ' όλες τις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης, κοινό στοιχείο των αφηγήσεων είναι η ωραιοποίηση του παρελθόντος που, όπως εξηγεί και η Πετροπούλου, με αυτόν τον τρόπο νομιμοποιείται και στηρίζεται το δύσκολο βιούμενο παρόν. Για το λόγο αυτό οι αφηγήσεις τυγχάνουν επεξεργασίας και αναδιαπραγμάτευσης στο λόγο των υποκειμένων.

Τα θέματα της *Οικογένειας, Συγγένειας και Γάμου* απασχολούν τη συγγραφέα στο πέμπτο κεφάλαιο (σελ. 161-200). Παρόλο που το κυρίαρχο μοντέλο ευνοεί την πυρηνική οικογένεια, εντούτοις ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ύπαρξη διευρυμένων οικιακών μονάδων που απηχούν την ύπαρξη νόθων (σελ. 162). Η καταγωγή ευνοεί την αρρενογονική γραμμή και οι διάφορες γενιές ή *ράτσες* κατά το τοπικό ιδίωμα συνοδεύονται και από το παρωνύμιό τους που ακολουθεί τα μέλη της ομάδας. Στο Γκαλλισιανό υπάρχουν τρεις μεγάλες *ράτσες* που σχετίζονται με τις εμβληματικές μορφές του παρελθόντος που αναφέραμε προηγουμένως, από τις οποίες προέρχονται πολλές πατρογραμμικές ομάδες καταγωγής. Οι *ράτσες* χωρίζονται σε καλές/ εύπορες και φτωχές και είναι ουσιαστικός παράγοντας για τη σύναψη επιγαμιών. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για την ύπαρξη των νόθων παιδιών, αποτέλεσμα σχέσεων των δευτερότοκων και τριτότοκων αρσενικών παιδιών μιας οικογένειας γαιοκτημόνων με γυναίκες, συζύγους μεταναστών που δεν επέστρεψαν. Ο πρωτότοκος αρσενικός κάθε οικογένειας ορίζονταν κληρονόμος της οικογενειακής κτηματικής περιουσίας, σύναπτε γάμο και δημιουργούσε νόμιμους κληρονόμους. Κάποια από τα νόθα παιδιά αναγνωρίζονταν, κάποια δίνονταν σε τροφούς έναντι κρατικής επιχορήγησης, κάποια άλλα έμεναν με τη φυσική μητέρα.

Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η ορολογία της συγγένειας, καθώς και το γεγονός ότι οι γάμοι συνάπτονται κυρίως ανάμεσα σε μητροπλευρικά ξαδέρφια, γιατί η συγγένεια από γάλα θεωρείται κατώτερη από τη συγγένεια από αίμα (πατροπλευρικά ξαδέρφια). Σημειωτέον ότι η έννοια του όρου «ξάδερφος» είναι πολύ πιο ευρεία από τα στενά σημερινά όρια και καλύπτει πολλών ειδών συγγένειες.

Η Πετροπούλου δίνει πολλές πληροφορίες για τους βαθμούς συγγένειας ανάμεσα στους οποίους επιτρέπονται οι γάμοι, για τα κριτήρια επιλογής συζύγων, το θέμα της προίκας, τη γυναικοτοπικότητα της μεταγαμίας εγκατάστασης, τους διπλούς γάμους (δυο αδέρφια παντρεύονται δυο αδερφές), τους πλάγιους γάμους (γάμος με τον γιο ή την κόρη του/της πρώτου/ ης ξαδέρφου/ης). Το σίγουρο είναι πως όλες αυτές οι πρακτικές στηρίζονται από στρατηγικές και ευνοούν την ενδογαμία, αφού ο ντόπιος και γνωστός είναι προτιμητέος από τον οποιοδήποτε «ξένο».

Το τελευταίο κεφάλαιο διαχειρίζεται θέματα της ταυτότητας και φέρει τον τίτλο *Γκρεκάνοι, Έλληνες της Καλαβρίας ή Ελληνόφωνοι. Προβλήματα προσδιορισμού μιας ταυτότητας* (σελ.201-309). Με μεγάλη ενάργεια η Χριστίνα Πετροπούλου αναλύει το πώς το αρχέτυπο του αγροίκου Νότιου Ιταλού

που εκφράζεται με μια διάλεκτο σε μια Ιταλία όπου η ηγεμονική γλώσσα και οικονομία προέρχεται από το Βορρά μετατρέπεται χάρη στην οξυδέρκεια κάποιων λόγιων εκπαιδευτικών σε θεματοφύλακα ενός αρχαίου και ένδοξου παρελθόντος που έδωσε τον πολιτισμό στην Ευρώπη: της αρχαίας Ελλάδας.

Από τη στιγμή εκείνη που κάποιοι λόγιοι επαναξιολόγησαν αυτό το ξεχασμένο ιδίωμα, πλήθος συλλόγων άρχισαν να δημιουργούνται, ευαισθητοποιώντας την κοινή γνώμη και τονίζοντας τα στοιχεία εκείνα που παρουσίαζαν του ξεχασμένους Ελληνόφωνους ως απογόνους της πιο ευγενούς φυλής η οποία άντεξε στο διάβα του χρόνου. Ήδη από τα μέσα του 20ού αιώνα Έλληνες γλωσσολόγοι και κοινωνικοί επιστήμονες άρχισαν να συρρέουν στα ελληνόφωνα χωριά, να δημιουργούνται υποδομές για τη σχέση των Ελληνοφώνων με τη «Μητέρα –Ελλάδα», πολλές φορές στηριζόμενες σε αυτό που κύκλοι της Μητέρας Ελλάδας επιθυμούσαν να συναντήσουν ανάλογα με την εκάστοτε ρητορική: αλύτρωτους ομογενείς, απομεινάρια του παρελθόντος, χαμένα αδέρφια κλπ. Ως αποτέλεσμα, η ελληνική κοινωνία σχημάτισε μια κατά πολύ εξωπραγματική εικόνα για τον κόσμο αυτό. Η «αφύπνιση» αυτή καλλιεργήθηκε από ντόπιους λόγιους, αλλά και από πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες για να προσφέρουν την εικόνα που η Ελλάδα είχε ήδη σχηματίσει γι'αυτούς. Ταξίδια από και προς τα ελληνόφωνα χωριά άρχισαν να οργανώνονται, δάσκαλοι στάλθηκαν για να τους διδάξουν τη γλώσσα τους – μόνο που η γλώσσα που δίδασκαν ήταν η νέα ελληνική. Μετά το 1999 με τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Χάρτη για την προστασία των Περιφερειακών και Μειονοτικών Γλωσσών, το θέμα της ταυτότητας περιέλαβε και μια οικονομική διάσταση, από την οποία και άλλα χωριά όμορα με το Γκαλιτσιανό θέλησαν να επωφεληθούν. Ιδρύονται σχολεία, αλλάζουν τα τοπωνύμια για να ταιριάζουν με το νέο ελληνικό προφίλ που τους αποδίδεται, δημιουργούνται υποδομές για τουριστική ανάπτυξη, εγκαινιάζονται νέα θρησκευτικά ιδρύματα. Παράλληλα και η Ορθόδοξη Εκκλησία αντικατέστησε τη λειτουργία στην ντόπια διάλεκτο με τα ελληνικά, συμβάλλοντας ίσως στον αφιεροποίηση της κοινότητας, η οποία δεν μπορεί πια να κατανοήσει το τι ακούει.

Τελειώνοντας, θα αναφερθώ στα λόγια του μεγάλου κοινωνικού επιστήμονα Michael Herzfeld κατά τη διάρκεια παρουσίασης του βιβλίου της Πετροπούλου στην Αθήνα. «Η ιδέα της διάσωσης μιας γλώσσας είναι ανεδαφική, καθώς μια γλώσσα αλλάζει συνεχώς. Το σημαντικότερο δεν είναι η διδασκαλία της, αλλά η χρήση της στον καθημερινό λόγο από τους φυσικούς της ομιλητές».

Σύντομο Βιογραφικό Σημείωμα

Η Μαρία Κουμαριανού είναι μόνιμη καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας στο Πανεπιστημιακό Κέντρο Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αποφοίτησε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών (Γαλλική Φιλολογία) και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Μετάφραση και Διερμηνεία). Εκπόνησε μεταπτυχιακές σπουδές στη γαλλική φιλολογία (Université Lumière Lyon 2), στην Κοινωνική Ανθρωπολογία (Πανεπιστήμιο Αιγαίου) και στη Θεολογία (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο). Είναι διδάκτωρ κοινωνιολογίας της λογοτεχνίας (Université Lumière Lyon 2) και διδάκτωρ Ανθρωπολογίας του αστικού χώρου (Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο – Σχολή Αρχιτεκτόνων - Μηχανικών). Έχει διδάξει σε πολλά πανεπιστημιακά ιδρύματα (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Κύπρου) και έχει συνεργαστεί για περισσότερο από δέκα χρόνια με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Διδακτική της Γαλλικής ως Ξένης Γλώσσας». Είναι συγγραφέας επτά βιβλίων για τη γαλλόφωνη αφρικανική λογοτεχνία και την κοινωνική ανθρωπολογία. Έχει επίσης δημοσιεύσει πολυάριθμες μελέτες για την ανθρωπολογία και τη θεωρία της μετάφρασης. Τα επιστημονικά

του ενδιαφέροντα εστιάζονται σε τρεις τομείς: την ανθρωπολογία του αστικού χώρου, τη θεωρία της μετάφρασης, και η σχέση εθνολογίας και λογοτεχνίας. Διατελεί Πρόεδρος της Ελληνικής Εθνολογικής Εταιρείας.

Bref CV

Maria Koumarianou, est professeure permanente de langue française au Centre universitaire des langues étrangères de l'Université d'Athènes. Elle est diplômée de l'Université d'Athènes (Littérature française) et de l'Université Ionienne (Traduction et Interprétation). Elle a obtenu des masters en littérature française (Université Lumière Lyon 2), en Anthropologie Sociale (Université de l'Égée) et en Théologie (Université Ouverte de Grèce). Elle est titulaire d'un doctorat en sociologie de la littérature (Université Lumière Lyon 2) et d'un doctorat en anthropologie de l'espace urbain (Université Technique Nationale d'Athènes – Faculté d'Architecture). Elle a enseigné dans plusieurs institutions universitaires (Université de la mer Égée, Université Kapodistrienne, Université de Chypre) et a collaboré pendant plus de dix ans avec l'Université Ouverte Hellénique dans le programme d'études post-universitaires “Didactique du Français Langue Etrangère”. Elle est l'auteur de sept livres sur la littérature franco-africaine et sur l'anthropologie sociale. Elle a également publié de nombreuses études sur l'anthropologie et la théorie de la traduction. Ses intérêts scientifiques portent sur trois domaines : l'anthropologie de l'espace urbain, la théorie de la traduction; et la relation entre l'ethnologie et la littérature. Elle est présidente de la Société Hellénique d'Ethnologie.

